

פרשת וירא: תקדים היסטורי – כיצד תובעים מאב לעקוד את בנו?

1. **אברבנאל פרשת העקדה:** הפרשה הזו היא קרן כל ישראל זכותם לפני אביהם שבשמים ולכן היא שגורה בפינו בתפילתנו כל היום. ומפני זה ראוי להפליג בה העיון והחקירה יותר מבשאר פרשיות.

תענית ד,א: נאמר בירמיה 'ובנו את במות הבעל לשרוף את בניהם באש עולות לבעל, אשר לא צויתי ולא דברתי ולא עלתה על ליבי' – לא דיברתי זה יפתח ולא עלתה על ליבי זה יצחק בן אברהם. רש"י: **שלא תאמרו הרי ציוה ה' ליפתח ואברהם?** מעולם לא עלתה על ליבי לשחוט בנו אלא לנסותו.

2. **בראשית כב:** ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק ... וייקח אברהם את עצי העולה וישם על יצחק בנו וייקח בידו את האש ואת המאכלת וילכו שניהם יחדיו.

רש"י: לימה איחר מלהראותו מיד? כדי שלא יאמרו: הממו וערבבו פתאום וטרף דעתו, ואילו הייתה לו שהות להימלך אל ליבו, לא היה עושה.

ליקוטי שיחות טז/119: קרבן פסח היה צריך לשהות בבתי ישראל ארבעה ימים, וזאת כמו שרש"י ביאר קודם לגבי העקידה, שה' הראה לאברהם את מקום העקדה רק ביום השלישי, כדי שלא יאמרו שאילו הייתה לו שהות להימלך, לא היה עושה זאת. זאת אומרת שהסימן לכך שדבר מסוים נעשה מתוך יישוב הדעת, הוא כאשר הגיע היום הרביעי מקבלת הציווי (כמו אצל אברהם, ש"היום השלישי" היה בעצם היום הרביעי מקבלת הציווי). כך מבאר רש"י לגבי מתן תורה (שמות יט, טז) שמשם דחה את מתן תורה ביום אחד, כדי שיתכוננו עד היום הרביעי מקבלת הציווי.

סנהדרין פט,ב: קדמו שטן לדרך ואמר: הגון מצד ה' לנסות אותך בדבר כזה שמתיש את כוחך?! הרי אתה לימדת מוסר ברבים וקירבת באי עולם לאמונת ה' ובא לך ניסיון כזה?! אמר אברהם: אני בתומי אלך ואקיים מצוות ה' בתמימות. אמר השטן: שמעתי מאחורי הפרגוד כי השה לעולה ואין יצחק לעולה [שאסור להקריב קרבן אדם]. אמר אברהם: כך עונשו של שקרן, שאפילו אמר אמת אין שומעים לו.

3. **חתם סופר דרשות י:** לפי עניות דעתי, לא את אברהם ויצחק ניסה אם יעמדו בצדקתם, כי אם לנסות האומה הקדושה העתידה לצאת ממנו. בתחילה ניסה הקב"ה את אבותינו ... להיות שורש לבניהם שיוכלו לסבול צרות ... אם יעמדו בהריגות ושמדות על קידוש השם אחרי שזיכה השם בבן יחיד וגידלו ל"ז שנים בכבוד וגדולה – מסרו לשחיטה. וזה יהיה שורש לבניהם אחריהם שסובלים זה, אחרי שהיו עליון על גויי הארץ, נמסרו רחמנא לצלן לשבי, ביזה, הרג ואבדון.

הר"ן הדרוש השישי: ענין הניסיון צריך להתבאר, כי אין ספק שלא ינסה ה' יתברך לדעת אם יעמוד המנוסה בניסיונו, כי ה' יתברך צופה ומביט כל העניינים העתידיים ואין אצלו ספק כלל.

מורה נבוכים ג,כד: ענין אברהם אבינו ע"ה בעקדה ... להודיע אותנו גבול אהבת השם ויראתו עד היכן היא מגעת ... כדי שיתפרסם לבני אדם, מה ראוי לעשות בשביל אהבת השי"ת ויראתו.

4. **ליקוטי שיחות כ/76:** אמיתיות המסירות נפש היא למסור את ה'אני', להתמסר לגמרי לרצון ה', למעלה מכל חשבונות של שכל או רגש וכו'. הוא כל כך בטל לקב"ה, עד שהמציאות שלו אינה תופסת מקום. ויש לומר, שבגילוי ובלי כל ספק בעולם, זה היה החידוש במעשה העקדה: המעשה הזה עמד בסתירה גמורה לכל 'העיקר ששתל אברהם בעולם', לפרסם את אלוקות ה' בעולם.

כאשר אברהם מעלה את יצחק לעולה, לא יהיה המשך וקיום לעניין פרסום האלוקות. העיקר ששתל אברהם – יעקר לחלוטין. כך שהציטונות של אברהם יכולה לנבוע רק ממקום אחד: משום שהקב"ה רוצה ומבקש זאת. זה מעשה שאין לו כל היתכנות בצורה שכלית, והוא לא יותר מרצונו של ה'.